

(המשך מעמוד 13)

מהתדרדרותה המתמשכת, אך זכה לפחות בהישג אחד — צימצום מיספרם של קורבנות תאונות-הדרכים. היתה זאת אחת המגמות החיוביות המעטות שהסתמנו תחת שילטון הליכוד בתש"ס.

בניצוחו של אריאל שרון, שרהחלקאות, ירדה החקך לאות לשפל הסריתקדים. החקלאים ביטאו את רגשותיהם בהפגנה הממונית האלימה ביותר שראתה הכנסת מימיה. אהרון אבו-הצירא פיטר את המנכ"ל שלו, ותוך כדי כך התגלה כי חלק ניכר מן התקציב הנתון בשליטתו מועבר בדרכי הונאה ומירמה למוסדות דתיים פיקטיביים. המשרתים את האינטרסים המיפלגתיים, הסייעתיים והאישיים של השר, הוא היה השר היחיד שזכה בכבוד המפוקפק של פריצת מחלקת-ההונאה של המישרה למישרדו הראשי.

הבריומפלגה, ובלוון המר, גילגל את עיניו כלפי שמיא, כמו נזיר היתולי בסרט איטלקי, כשעה שרמת ההוראה הוסיפה לרדת בכל רחבי המדינה, ואילו מיספר

השר מודעי: 90% כישורים

התלמידים בכיתות הוסיף לגדול. וככל שפחת היידע שנלמד, כן גברה שטיפת-המוח הדתית-לאומנית של דור העתיד.

בכל שלושת השטחים שנמסרו לטיפולו העדין של השר גידעון פת הוכיח כי אינו נופל מעמיתיו. הרי תעשיינים זעקה, הסוחרים פשטו את הרגל והתיירות רכבה על עקומה יורדת. בכך הלקה הענומה הזאת לא התקרב איש לתואר איש-השנה.

המסמר של כובי

אך היה איש אחד בממשלה, שכמעט זכה בתואר זה — לא בזכות מעשיו, אלא בזכות היותו סמל חי למחדל המישטר כולו.

במשך כזו השנה הדהיב יוגאל ירון את דימויו הציבורי, שניסה לשווא לנחש לשם מה הוא נמצא בממשלה, ומה מעשיו בה.

סגן-ראש-הממשלה זכה בפייכל בכינוי "פופיי", על שם המלח אוכל-התרד של ואלט דיסני. בדרך שעלה על הבמה בהצגה ירושלמית ושהספיק אך לומר "יגאל ירון" נענה ברעמי-צחוק, כאילו השמיע זה עתה בדיחה מבריקה.

היתה זאת קומדיה עצובה מאוד. במשך דור שלם היווה יגאל ירון אנדה. לוחמי תש"ח זכרוהו כקצין-מטה מבריק, שניצח על מיבצעי צה"ל במילחמתו הקשה ביותר. כארכיאולוג רכש לעצמו שם עולמי. השנה התי נחם באוזני ירודים בכך ש.אני לא קובע את ההערכה העצמית שלק על פי מצבי כיום, אלא על פי ההישגים שלי במשך כל חיי.

הטראגדיה של ירון לא היתה רק אישית, אלא כללי-לאומית. כי ירון סיגל את הניסיון הגדול ביותר בתולדות המדינה לחולל רפורמה מדינית וחברתית — הקמתה של תנועת ד"ש.

מעטות הדוגמות בחיי העולם המודרני לשיקעה כה מהירה של חנום כה נפוץ. 200 אדף הכותרים, שהעמידו את קולותיהם לרשות ד"ש בשנת תש"ז, לא ראו גם כפיוטייליזה את עתידה של תנועה זו, שהפכה בינתיים נחלת-העבר.

העקרונות של התנועה נרמסו כליל, נשרפו כורדים של עץ רקוב במדורה שחיימה כמה קארייריסטים. האש

אכלה את עיקרון "המדינה היהודית הדמוקרטית" והפשרה הטריטוריאלית, את האירגון-מחדש של הממשלה, את ביעור השחיתות ואת אותה תרופת-פלא כל-יכולה — "שינוי שיטת הבחירות". מכל אלה לא נותר דבר, מלבד כסאו של יגאל ירון עצמו.

15 נציגי ד"ש בכנסת התפצלו, עד סוף תש"ס, בין שש סיעות שונות, והתהליך נמצא עדיין בעיצומו. אחרי קפיצתו הצפויה הבאה של שמואל תמיר, שיגורר אחריו, מן הסתם, גם את בנימין הלוי, יישאר יגאל ירון, סגן ראש-הממשלה, סיעת-יחיד בכנסת — בודד ועירי כמו המלך ליר במחזה השקספירי. עוד כשעמד ירון בראש פלג של שישה חברי-כנסת, קבעו סיקרי דעת הקהל שאילו וערכו בחירות חדשות, היה זוכה ב-0.2% — שתי עשיריות האחוז מעל לאפס.

אף אחד מן הרסיסים האחרים של ד"ש אינו נמצא במצב הרבה יותר טוב.

ההתמוטטות של ד"ש היא יותר מאשר קוריוז חולף. היא עלולה לסתום את הגולל על כל ניסיון לחולל רפורמה במדינה בדרכים דמוקרטיות. היא הגבירה את ההתייחסות מן המערכת כולה — ובכך היא עלולה להוות מסמר בארון-המתים של הדמוקרטיה הישראלית. כמו שמסמך תהליך זה, וכמו שאחראי לו בעצמו לא במעט, עקול היה יוגאל ירון להיות איש-השנה תש"ס — לולא נמצאו אחרים המאיצים תהליך זה — לא במחדל, כמו ירון, אלא כמעשים שהירדהו מסביב לעולם.

היורד האלמוני

המדינה כולה, בהנהגת הליכוד ובהשפעת הימין הקיצוני, התנהגה כאילו היתה סיסמתה, "עיצרו את

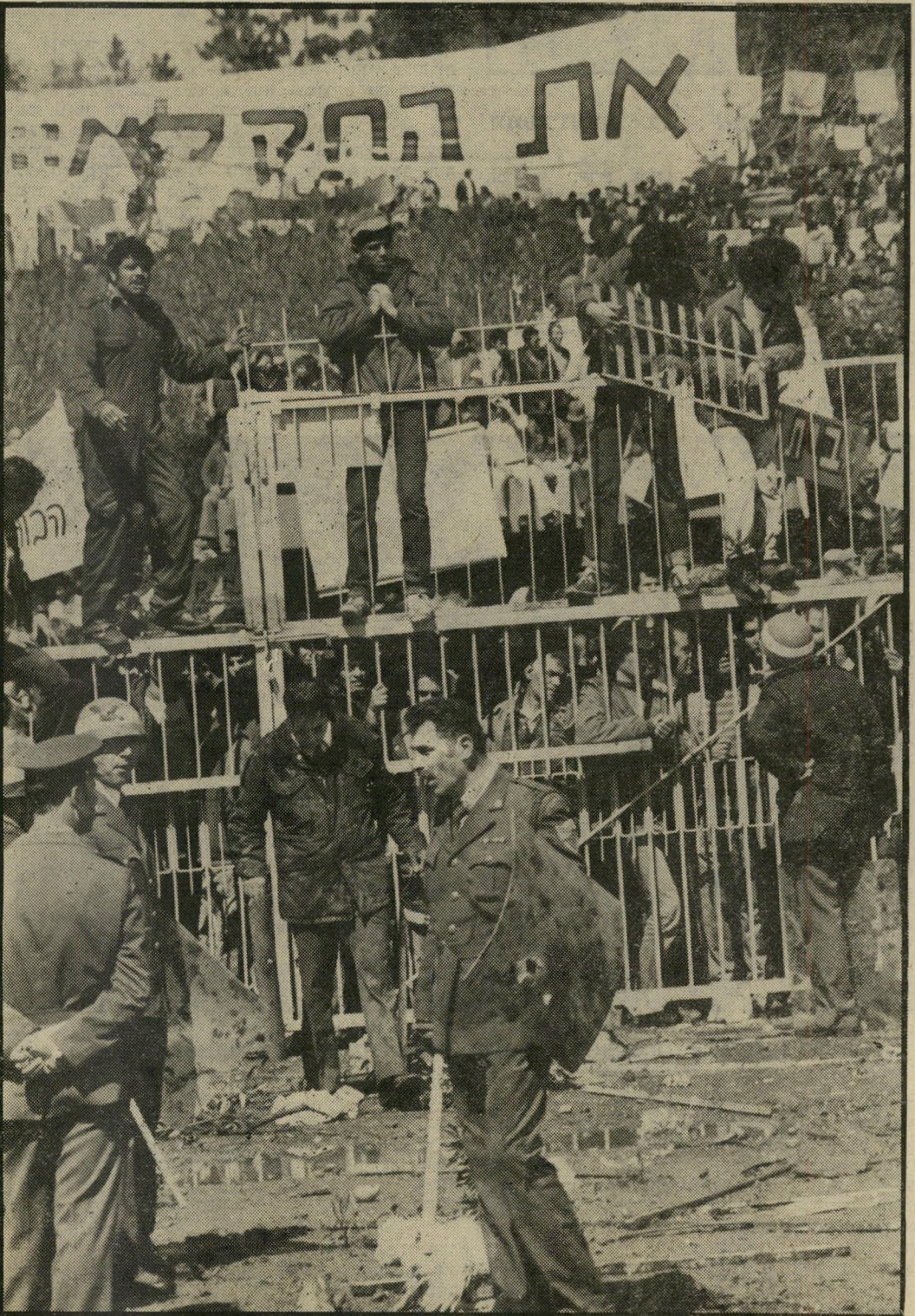
העולם, אני רוצה לרדת", הרי היו ששינו את הסימה ונתנו לה פירוש אישי משלהם: "עיצרו את המדינה, אני רוצה לרדת!"

רק אחד מכל 29 אנשי-השנה, שקדמו לאיש-השנה תש"ס, היה אלמוני. היה זה הראשון דוקא. איש-השנה תש"א היה העולה החדש האלמוני — האיש שסימל את העלייה ההמונית שזרמה אז אל המדינה מאירופה בצפון, ממארוקו במערב, מעיראק במזרח ומתימן בדרום. איש-השנה תש"ס עקול היה להיות. הרי פוכו שז אותו איש: היורד האלמוני.

תורים ארוכים השתרכו לפני הקונסוליה האמריקאית, שפתחה לצורך זה מישרד מיוחד בלב תל-אביב, הרחק משגרירות ארצות-הברית. סיקרי דעת-הקהל בישרו בשור רתאיוב: יותר מעשירית של תושבי המדינה שוקלים באופן מעשי ירידה מן הארץ.

איש לא ידע כמה ישראלים כבר ירדו, כי לא היתה הגדרה מוסמכת של המושג "יורד". הסטטיסטיקה הרישמית טישטשה את המציאות יותר מכפי שחשפה אותה. היא מנתה רק את הישראלים שיצאו את הארץ ושלא חזרו אליה — אף לא לביקור-קרובים — במשך ארבע שנים. בהיעדר מיספרים מוסמכים, אפשר היה לקבל רק התרשמויות מחול. אלה נעו בין חצי מיליון יון לשלושת ריבועי-המיליון — כשרבע מיליון ישראלים חיים דרך-קבע בניו-יורק, ורבע מיליון נוסף בלוס-אנג'לס.

ירידה זו לא היתה עוד מוגבלת לשכבות המקופחות, שנואשו מלהשיג בארץ דירה ומכונות, ושתרו אחרי היתרונות הכלכליים בארץ בעלת שפע חומרי. בשנים האחרונות החלה הירידה גוברת גם בקרב העילית הישראלי, שמניעה היו התיסכול והחיפוש אחרי איכות חיים טובה יותר. היתה זאת אופוזיציה שהצביעה ברגי

הפגנת החקלאים בשערי הכנסת: יצירת-הפאר של הישוב שקעה בבזבז